

Dětství v proměnách času

Dobrý den, jmenuji se Karel Rolník a chodím do Základní školy Jakuba Jana Ryby v Rožmitále pod Třemšínem. Mám prababičku, která mi často vypráví o svém mládí, životě a tak podobně. Moje babička je obdařena kouzlem vyprávět. Narodili jsme se oba ve stejné vesnici. Ona zde prožila celý svůj život a to bych si přál i já.

Myslím si, že život tenkrát a dnes se vůbec nedá srovnávat. V něčem byl jednodušší a v něčem o mnoho složitější. Líbí se mi, že dnes se procházím na stejných místech jako ona, když byla malá. Tento sloh jsem se rozhodl psát tak, jak mi babička vyprávěla.

„Je mi devadesát let a za tu dobu si ledacos pamatuji. Když jsem byla malá, tak se na vesnici žilo skromně. Hlavní jídlo bylo z domácích potravin, například: mléko, vejce, domácí chleba a tak dál. Ještě si pamatuji, když se svítilo petrolejovými lampami, protože elektřina se zavedla, až když jsem chodila do třetí třídy obecné školy v Nesvačilech. Seděla jsem v sednici u stolu a psala domácí úkol. Lampa svítila dobře, ale cylindr se často začmoudil a musel se vyčistit novinami. Také si pamatuji, když se obilí sekalo kosou, dávalo do snopů a ty do panáků. Když bylo špatné počasí a vítr panáky rozházel, muselo se všechno posbírat a znova složit. Sekáči chodili s kosou na luka ještě za tmy za pořádné rosy, bylo moc pracné. Později se začala používat luční sekačka a na mlácení obilí byla vyrobena mlátička.

Do školy v Nesvačilech chodily i děti z Pňovic, Skuhrova, Oslí a Vranovic. Povinná školní docházka byla osm let. Škola byla dvoutřídková. Pan řídící učil první a druhou třídu a druhý pan učitel měl třetí a čtvrtou třídu. Kdo chtěl, mohl jít do měšťanky do Rožmitálu (zápisné bylo 100 korun), ostatní mohli zůstat v Nesvačilech. Do školy jsme chodili z Pňovic pěšky po polní cestě. Nejhorší bylo, když pršelo. To jsme přišli do školy celí zablácení a museli jsme v tom oblečení vydržet celý den. Obvykle jsme si do školy nosili svačinu, ale v zimě se udělala sbírka a kdo chtěl, mohl přinést něco na vaření, třeba brambory, mléko, vejce a kdo chtěl i peníze. Ze získaných surovin se vařily polévky, aby nám nebyla zima. A starší děvčata musela během přestávek umýt nádobí.

Rozvrh byl jednoduchý, každý den jsme měli počty, čtení a prvouku. Třída byla rozdělena na dvě poloviny. Pan učitel jedné polovině vyprávěl a druhá půlka si musela číst. Potom je prohodil. To víte, že jsem byla zvědavá a poslouchala pana učitele, i když jsem si měla číst.

Ve třetí a čtvrté třídě jsme hráli divadlo ve vesnicích a v sokolovně v Rožmitále, tím jsme si vydělávali peníze na školní výlet. První hrou, ve které jsem hrála, byla Zlatovláska. Pamatuji si, že jsem hrála vílu, měla jsem na sobě družičkové šaty. Za vybrané peníze, jsme jeli na výlet do Prahy na celý týden. Pan řídící dal každému rozpis, kdy a kde přesně budeme, kdybychom se ztratili, aby nám strážník pomohl najít ostatní. Je třeba dodat, že se rozpis opravdu přesně dodržoval. Jindy jsme jeli na jednodenní výlety, třeba na Zvíkov nebo na Karlštejn.

Do měšťanky do Rožmitálu jsme chodili od šesté do osmé třídy. Když jsme sem přišli, museli jsme se rychle doučovat němčinu, protože se tady vyučovala už od čtvrté třídy. V Nesvačilech jsme němčinu neměli. Po ukončení měšťanky jsme se mohli jít vyučit nějakému řemeslu nebo zůstat doma a pomáhat.

Já jsem šla k tetě do Buštěhradu, to byla tatínkova sestra, která byla vyučená švadlena. Přes zimu mě učila šít a od jara do podzimu jsem pomáhala doma v hospodářství. Pak jsem šla do hospodyňské školy v Berouně. Tady nás rozdělili do tří skupin. V jedné jsme se učily vařit, ve druhé šít a ve třetí jsme se staraly o hospodářství. Skupiny se střídaly po týdnu. Dopoledne jsme vždycky pracovaly a odpoledne jsme měly češtinu, počty a psaly si recepty. Když přišli Němci, školu zabrali asi na dva měsíce a my jsme se musely vystěhovat. Když pak Němci odešli, mohly jsme se vrátit. Mě ale potřebovali doma, a tak jsem se nevrátila.“

Babička umí hezky vyprávět, já bych mohl psát třeba celou knihu. Toto je jenom jeden z mnoha příběhů.